

quotidie deprimat ad amissam rectitudinem surgere. studio conatibus nitimur. sed delictorum pondere grauamur. **U**n tunc p. iob subdit. Quare potuisti me contrarium tibi. Tunc sibi deus contrarium hominem posuit. cum homo peccando dereliquit deum. Serpentis quispe persuasionibus captus hostis eius extitit. cuius precepta precepit. Salubrem enim humilitatem deserens ad infirmitatis iugum supbiendo puenit et cervicem cordis erigendo suppositus fuit. quod quod subesse diuinis iussionibus noluit sub suis se necessitatibus stravit. Sic nimis debuit presumptio corporis sic supbia sterni. Quia enim elatum semel sumpsimus spiritum. esse delictum ens quotidie portamus. sed ab humana genere tunc peccatum plene tollitur. cum per incorruptionis gloriam nonstra corruptio permutat. esse namque a culpa liberi nequam possumus. quousque in corpore mortis tenemur. nam quamalibet iusticia electi polleant. nequaquam tamen sibi ad innocentiam sufficiunt. si in iudicio requirantur. sed hoc nunc ad solatium sue erectiois inueniunt quod nequaquam se posse sufficere humiliter sciunt. Sub humilitatis ergo regimine a gladio se rate aduersus abscondunt. et quo terrore venturi iudicis persolantes continuo trepidant eo indefinenter agitur ut reparatiores fiant. **H**ec Grego. Pius enim et misericors dominus etiam indignos nos ob peccati prauitatem sordidos non derelinquet. si nostra peccata humiliter et veraciter cognoscimus confitendo te. sic beato Grego. qui dicit. Numquam meum deus deserit. se que in peccatis veraciter agnoscit. **H**ec ille. Nam qui veraciter se recognoscit peccasse. etiam dolere et penitere se deum offendisse. Et benignus dominus a remissione pec-

corum se continere non poterit. ubi penitentiam veram in homine esse aspexit. **U**n beatus Bernardus. Ad veram penitentiam peccatorum immediate sequitur penitentia. ad quam sine ullo interuallo subiungitur remissio. nam qui verum cognoscit malum. quod ex peccato incutimus a penitentia se non poterit continere. multominus deus cui propitium est misereri semper et parcere a remissione se continet. ubi viderit penitentiam veram. **H**ec Ber. Considerantes autem pietatem tantam et misericordiam dei. nullus negligat post peccata facinorosa remedium penitentiae et confessionis subire. ut salutem anime sue assequi valeat et veniam peccatorum obtinere. **F**ilius

De confessione et eius effectibus ac virtute plurima audivi. et cum gaudio cordis mei suscepi. sed qualis deus esse confessio. de hoc rogo informari. **Capitulum V. Pater**

Silire debes quod ad confessionem veram et salubrem hanc requirunt. **P**rimo ut humilis sit. **U**n beatus Bernardus. Omnia que remordent conscientiam profite humiliter pure et fideliter. Et ecclesiasticus dicit presbitero humilia animam tuam. Et leprosus de quo habet in mattheo qui significat peccatorem veniens ad Iesum flexo genu dixit Domine si vis potes me mundare. Unde unusquisque cum sua humilitate currat ad remedium confessionis. **A** Item confessio debet esse veraciter in veritate peccati. Unde luce xviij. Publicanus stans a longe non leuabat ad celos oculos. leuare se percutiebat pectus suam. dicens deus propitius esto mihi peccatori. nam sic teo multum displicet impudentia hominis peccatoris. sic placet sibi veraciter confessio testatur hoc. gre. quod sic dicit. Quantum displicet

deo impudētia tantum placet ei erubescētia peccatorū. Et quāuis verecūdia sit habēda in confessione tamen nihil est celādum eorū que homo neq̄ ter p̄misit p̄pter talē erubescētia. Ad hoc hortatur nos beatus Bernbardus sic dicēs. Erubescētia peccatū sed tamen totum reuela. in confessione non abscondas. Sūt em̄ qui p̄fiteōdo quasi fabulā enarrāt peccatorū suorū hystoriam et egritudines anime sue sine confessione dinumerant. et pene sine penitencia et affectu dolorū. cito em̄ lacrimas inueniunt et resoluitur in lacrimas et gemitus q̄ habet sensū doloris lxx Bernbardus. Ad erubescētia vero pellendam multū valet timor verus dei. q̄ timor dei p̄fectus omnē verecūdia ab hoīe repellit nā propterea vult deus vt p̄fiteamur peccata nostra vt patiamur verecūdia p̄ pena. De hoc dicit crisostomus sic. Confessio igit̄ peccatorū testimoniū est p̄sciētie dei timentis. Perfectus em̄ timor soluit omnē pudorē et q̄ ipsū erubescere est pena grauis iō iubet nos deus peccata nostra confiteri vt verecūdia patiamur pro pena. nā et hoc ipsum p̄ iudiciū est. hec Crisostomus. Ipa nāq̄ erubescētia que habet peccatorum confessionem magna p̄ penitētie et satisfactōis est. testate beato Augustino qui dicit. Erubescētia in confessione est maxima p̄ penitētie. multū em̄ satisfactōis abstulit. q̄ erubescētie sue dominās eorū que deliquit nūcio dei nihil denegauit hec Augustinus. Itē confessio debet esse pura sc̄z propter deū nō propter laudem hominū aut vanam gloriam seu aliud emolimentū temporale. Mat̄ vi. Attendite ne iusticiā vestrā faciatis coram hominibz vt videamī ab eis. Pura ergo erit confessio sine om̄

ni fictōe et timore nō seruili sed filiali. Item p̄fessio d̄z esse fidelis. q̄ p̄fitem dū est sub spe venie et salutis aliter non valeret. sicut p̄mā chayn qui dixit maior est iniquitas mea q̄ vt veniā merear. Ad hoc hortat̄ beatus ber. dicens. Sic p̄fessio tua fidelis vt p̄fitearis in spe. de indulgentia penitus nō diffidēs vt tuo te ore nō tam iustificēs q̄ cōdemnes. Judas certe proditor d̄m: et chas in fratricida cōfessi sunt et diffisi sunt. Primus peccavi inquit tradens saguinē iustum. Alter maior est iniquitas mea et. Licet nil eis profuit infidelis p̄fessio. Item p̄fessio d̄z esse vera et nō tacens verū. nec admiscēs falsum etiā humilitatis ne menciendo dicēs non verū incidat in pctm̄. Vñ beatus aug. Cū humilitatis causa mentiris. si non eras pctor̄ ante q̄ mētireris: mētiendo efficieris. Et bt̄us greg. Incaute sunt humiles. qui se menciendo illaqueāt dum arrogantia vitāt. qui praxeritatē se erigunt. quā derelinquūt. Itē cōfessio d̄z esse fr̄q̄ns dupliciter intelligendo. primo si quis fr̄q̄nter ceciderit etiā in pctm̄ mortale. etiā fr̄q̄nter resurgat p̄ p̄mā. Alio modo vt etiā eadē peccata p̄fiteatur non tñ tenetur quis nisi in certis casibz vt patebit infra quia quanto aliquis pluribus turpitudinē suam sub spe venie cōfessus fuerit tanto priorē gratiā remissōis cōsequetur a d̄no. vnde aug. Quanto pluribus cōfitebit̄ quis sub spe turpitudinis criminis. tanto facilius consequetur gratiā remissōis. Itē cōfessio d̄z esse apta. d̄z em̄ peccator confiteri nō debet non palliantibz crimē sed q̄libz pctm̄ suo nom̄e p̄prio quantum cunq̄ turpe exprimat et nō solum peccata ipsa sed et circūstantias quantumcūq̄ turpes vel abominabiles et sic tota sanies apostematis expellatur. Vnde psal

missa. Reuela dñi viam tuā et ipse faciet hoc. Reuela in quā peccata nude p̄fitendo et ipse faciet veniā criminibus tribuēdo. Item debet discreta esse p̄meditata. s. vt districte ac separatim cōfiteatur singula pctā nō p̄fule. iuxta illud. Lauabo p̄ singulas noctes lectus meū. i. p̄ singula pctā p̄scientiam meā. Et illud. Iniquitatē meā annūciabo et cogitabo p̄ pctō meo. Item cōfessio debet esse libens siue volūtaria non coacta sic p̄fessio achab qui veniā meruit vt habet. iij. regū. xxi. vñ ps. volūtarie sacrificabo tibi et p̄fitebor. Et beatus aug. Adhuc deus exigit p̄fessiones vt liberet humilem damnat nō p̄fitem vt punit sup̄bientē. Item p̄fessio debet esse integra vt omnia pctā dicant nō diuidendo inter diuersos sacerdotes. sed vni omnia dicenda sunt. P̄ns summe bonus. opus imp̄fectiōis idō nō amat. aut totum hominē saluat aut nihil. Unde aug. Caueas ne verecūdia ductus diuidas p̄fessionē. Item p̄fessio debet esse secreta. quia nō debet prodere in publicū nisi publice quis peccauerit. Unde beda sup̄ marcus. publica noxa publico eget remedio. leuia enī et secreta possūt deleri leui penitentia et secreta. Item p̄fessio debet esse lacrimosa siue amara. Vñ ysaias. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Item p̄fessio debet esse prompta siue obediens. s. vt totaliter se subdat volūtati p̄p̄rii sacerdotis. Unde beatus aug. Ponat se penitens omīo in p̄tate iudicis in iudicio sacerdotis nihil sibi reseruando sui vt omnia iubēte eo parus sit. p̄o recipiēda ante vita facere quecūq; faceret p̄o euitenda corpis morte. et hoc cū desiderio. quia vitā recuperat infinitā. cū gaudio enī facere debet immortalis futurus. hoc aug. q̄ faceret p̄ differēda morte mori

turus. p̄fessio debet esse accusatoria vt dicat se p̄mississe pctā et ex p̄p̄ria malicia accusando se fortiter nō p̄tē dēs excusatōes in peccatis sicut p̄imi parentes. nam s̄m salomonē. Iustus in principio accusator est sui. Qui enim nō se nō accusat corā sacerdote dei uicario. in futuro habebit accusatores deū. p̄p̄riā p̄scientiā. dyabolum. peccata. et totum mundū. quia pugnabit orbis terrarū p̄tra insensatos. Qui vero nō se accusat a deo erit accusatus. Item p̄fessio debet esse simplex nō recitanda ea que ad rem nō p̄tinent. sed simpliciter dicendo. de quibus sibi est p̄sciens. Vñ p̄ ysaias dicit. Parra si quid habes vt iustificeris. Item p̄fessio debet esse p̄p̄ria vt pctōr semetipsum tantum accuset et nō aliū. psalmista. P̄ vitam meā annūciaui tibi alias si erimen alterius diceret nō esset corrector illius erroris. sed proditor. Item cōfessio debet esse fortis vt vincat omnē timorē et pudorē. Vñ eccl̄iasti. Filium nō p̄fundaris p̄tēri peccata tua. beatus aug. Laborat mens patiendo erubescētia et qm̄ verecūdia est magna pena. qui erubescit p̄o cristo sic digna venia. Item ultimo p̄fessio debet esse accelerata siue festina. Vñ sapiens. Ne tardes p̄uerti ad dñm et ne differas de die in diē. Debet ergo quisq; festinare ad p̄fessionem p̄pter quib; p̄mo p̄pter incertitudinē hore mortis. Luc. x. Veniet dñs serui illius i die qua nō sperat. et hora qua nescit p̄rem q̄s eum infidelibus ponet. Item diuini p̄mittenti sibi longā vitā dicitur est sicut te hac nocte repetent aīam tuā. Secūdo est festinandū. quia morans in peccatis accumulatur peccatum peccato et p̄ consequens penam pene. Ante in apocalip̄si dicit. Qui in sordibus est fordescat adhuc. Et beatus greg. Peccat

rum quod p[ro]p[ri]am non deluitur. mor-
p[ro]dere suo ad aliud trahit. Tertio est
festinandu[m]. q[uo]d quanto quis maiore[m] fe-
cerit moram. tantomagis elongabit a
d[omi]no. et p[ro]sequens tanto difficilior erit
eius p[ro]uersio. Unde p[ro]uidium dicit.
Qui non est hodie cras minus ap[er]us
erit. Principis obsta sero medicina
paratur. Cu[m] mala p[ro]longas p[ro]ualuere
moras. Et psalmista d[omi]no. Domine qui
elongant se a te p[ro]ibunt. **¶** Quar-
to q[uo]d in extrema egritudine vix aliq[ui]s
penitere potest. multa enim in illa hora
occurrunt impedimenta. nam morbus
p[ro]iget. pena terret. filij vxor cognati et
totus mundus quos dilexit illicito vo-
cant eum ad se. tene ergo certu[m]. dimit-
te incertu[m]. agas p[ro]p[ri]am dum sanus es
non differendo vsq[ue] ad infirmitatem.
Quinto festinandu[m] est. quia si quis in
presenti vita dominu[m] exhortante[m] et cla-
mantem no[n] audierit exclamabit ipse
postea et a d[omi]no no[n] exaudiet. Dives ei-
in inferno sepultus p[ro] gutta aque cla-
mans non est exauditus. Et de talibus
dicit d[omi]no p[ro] hieremias. Ecce ego iudu[m]
cam sup[er] eos mala. de quibus exire no[n]
poterunt. et clamabunt ad me et no[n] ex-
audiam eos. festinare ergo debemus et
no[n] procrastinare p[ro]p[ri]am et co[n]fessionem.
vt salui esse possimus a ventura ira.

Filius.

De circ[um]stantijs etiam peccatoru[m]
et que peccatum aggravant desin-
tero insteui atq[ue] edoceri.

Capitulum VI. Pater.

Co[n]fite[n]s debz

has circ[um]stantias attendere.
Quis quid vbi per quos quotiens cur-
quo quando. Quilibet obseruet a i[n]me-
dicamina d[omi]no. Quis debet emiz
co[n]fite[n]s dicere qualis fuerit cu[m] quo
peccauit vtrum. iuuenis vel senex nobi-

lis vel ignobilis. liber vel seruus in dig-
nitate seu officio p[ro]siturus. sane men-
ris vel insanus. sciens vel ignarus. so-
lutus vel p[ro]iugatus. claustralis vel cle-
ricus. vel laicus et similia. Quid vt di-
cat genus peccati videlicet si p[ro]miserit
adulteriu[m] vel fornicationem vel homici-
dium et similia. Item vtrum peccatum p[ro]-
petratum sit enorme mediocre vel par-
u[u] manifestum vel occultum. Item vt
dicere co[n]fite[n]s peccata que p[ro]miserit qui
q[ui] sensibus abutendo. Item vtrum diu
in peccato permansit an recenter illud
incurrit et ceteras ingressiones. et hec
omnia p[ro] quid intelliguntur. Vbi in loco
sacro vel p[ro]phano in domo d[omi]norum
vel alibi. per quos scilicet mediatores
vel internuncios. q[uo]d omnes tales sunt p[ro]-
cipies criminis vel damnatois. et ip-
se est reus et obligatus p[ro] peccatis co-
rum. Item p[ro] quos. i. cu[m] quibus et con-
tra quos. Quotiens. debet enim pecca-
tor si potest co[n]fiteri non solu[m] ipsa pec-
cata sed etiam vices et iteratioes vt di-
cat quotiens cognouit fornicarias vel
adulteras. vtrum vnam vel plures quoti-
ens dixerit proximo verba co[n]tumelio-
sa quotiens iterauit et similia que vul-
nus iteratum tardius sanat. Si autem
ex oblivione non potest singula p[ro]ut
commisit co[n]fiteri. dicat tamen quan-
to tempore in peccatis perseverauerit
seu p[ro]durauerit. Vtrum medio anno vel
integro. aut certe pluribus annis in fa-
cinozibus perseverauerit seu p[ro]duraue-
rit et infra tale tempus vix sepius pec-
catum iterauit. hec et his similia p[ro]ut
valet studeat diligenter co[n]fite[n]do et
narrare. Et hoc ipsum q[uo]d non potest ad
memoriam sua scelera p[ro]pter multi-
tudinem ac oblivionem reuocare co[n]-
netur deplangere ac dolere. Cur scilicet
tali temptacione hoc fecerit et vtrum
preuenit ipsam temptacionem vel fue-